



Zbierka súdnych rozhodnutí

Vec C-284/16

**Slowakische Republik (Slovenská republika)
proti
Achmea BV**

(návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Bundesgerichtshof)

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Bilaterálna investičná dohoda uzavretá v roku 1991 medzi Holandským kráľovstvom a Českou a Slovenskou federatívnou republikou, ktorá sa stále uplatňuje medzi Holandským kráľovstvom a Slovenskou republikou – Ustanovenie, ktoré umožňuje investorovi jednej zmluvnej strany obrátiť sa na rozhodcovský súd v prípade sporu s druhou zmluvnou stranou – Zlučiteľnosť s článkami 18, 267 a 344 ZFEÚ – Pojem „súd“ – Autonómia práva Únie“

Abstrakt – Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 6. marca 2018

1. *Medzinárodné dohody – Uzavretie – Povinnosť zabezpečiť dodržanie autonómie právneho poriadku Únie – Rozsah*

(Článok 2 ZEÚ, článok 4 ods. 3 prvý pododsek ZEÚ a článok 19 ZEÚ; články 267 a 344 ZFEÚ)

2. *Prejudiciálne otázky – Podanie návrhu na Súdny dvor – Vnútroštátny súd v zmysle článku 267 ZFEÚ – Pojem – Rozhodcovský súd, ktorý nie je súčasťou súdneho systému členského štátu – Vylúčenie*

(Článok 267 ZFEÚ)

3. *Medzinárodné dohody – Dohody členských štátov – Skoršie dohody predchádzajúce pristúpeniu členského štátu k Únii – Bilaterálna dohoda medzi Holandským kráľovstvom a Slovenskou republikou o ochrane investícií – Ustanovenie, ktoré umožňuje investorovi zmluvnej strany obrátiť sa na rozhodcovský súd v prípade sporu s druhou zmluvnou stranou – Neexistencia možnosti podať návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor týkajúci sa otázok práva Únie – Neprípustnosť – Zásah do autonómie práva Únie*

(Články 267 a 344 ZFEÚ)

1. Pozri text rozhodnutia.

(pozri body 32, 34 – 37)

2. Právo Únie sa totiž vyznačuje tým, že vychádza z autonómneho prameňa tvoreného Zmluvami, svojou prednosťou pred právom členských štátov a priamym účinkom celého množstva ustanovení uplatniteľných vo vzťahu k ich štátnym príslušníkom aj vo vzťahu k samotným členským štátom. Tieto charakteristické znaky viedli k štruktúrovanému systému navzájom závislých zásad, pravidiel a právnych vzťahov, ktorými je viazaná samotná Únia a jej členské štáty, ako aj členské štáty navzájom

[pozri v tomto zmysle stanovisko 2/13 (Pristúpenie Únie k EDLP) z 18. decembra 2014, EU:C:2014:2454, body 165 až 167 a citovanú judikatúru]. Vzhľadom na povahu a charakteristické znaky práva Únie uvedené v bode 33 tohto rozsudku sa pritom toto právo musí považovať za súčasť práva platného v každom členskom štáte, ako aj za právo vyplývajúce z medzinárodnej dohody medzi členskými štátmi.

Z toho vyplýva, že na základe tohto dvojitého dôvodu rozhodcovský súd uvedený v článku 8 BIT má v prípade potreby vykladať, či dokonca uplatňovať právo Únie, konkrétne ustanovenia týkajúce sa základných slobôd, vrátane slobody usadiť sa a voľného pohybu kapitálu. Preto treba v druhom rade preveriť, či taký rozhodcovský súd, ako je uvedený v článku 8 BIT, patrí do súdneho systému Únie, a najmä, či sa môže považovať za súdny orgán jedného z členských štátov v zmysle článku 267 ZFEÚ. Vo veci samej však rozhodcovský súd nie je súčasťou súdneho systému zriadeného v Holandsku alebo na Slovensku. Práve výnimočná povaha súdnej právomoci tohto súdu – v porovnaní so súdmi týchto dvoch členských štátov – je jedným z hlavných účelov existencie článku 8 BIT. Táto povaha rozhodcovského súdu dotknutého vo veci samej znamená, že ho nemožno v žiadnom prípade považovať za súdny orgán „jedného z členských štátov“ v zmysle článku 267 ZFEÚ.

(pozri body 33, 41 – 43, 45, 46)

3. Články 267 a 344 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že im odporuje ustanovenie obsiahnuté v medzinárodnej dohode uzavretej medzi členskými štátmi, akým je článok 8 Dohody medzi Českou a Slovenskou Federatívnou Republikou a Holandským kráľovstvom o podpore a vzájomnej ochrane investícií, na základe ktorého investor jedného z týchto členských štátov môže v prípade sporu týkajúceho sa investícií v druhom členskom štáte začať konanie proti tomuto druhému členskému štátu pred rozhodcovským súdom, ktorého právomoc sa tento členský štát zaviazal akceptovať.

Je nesporné, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora medzinárodná zmluva, ktorá predpokladá vytvorenie súdneho orgánu povereného výkladom jej ustanovení a ktorej ustanovenia zaväzujú inštitúcie, vrátane Súdneho dvora, v zásade nie je nezlučiteľná s právom Únie. Právomoc Únie v oblasti medzinárodných vzťahov a jej spôsobilosť uzatvárať medzinárodné zmluvy totiž nevyhnutne obsahuje aj možnosť podriaďiť sa rozhodnutiam súdneho orgánu, ktorý bol takýmito dohodami vytvorený alebo určený, pokiaľ ide o výklad a uplatňovanie ich ustanovení, za predpokladu, že nebude ohrozená autonómia Únie a jej právneho poriadku [pozri v tomto zmysle stanovisko 1/91 (Dohoda o EHP – I) zo 14. decembra 1991, EU:C:1991:490, body 40 a 70; stanovisko 1/09 (Dohoda o vytvorení jednotného systému na riešenie patentových sporov) z 8. marca 2011, EU:C:2011:123, body 74 a 76, ako aj stanovisko 2/13 (Pristúpenie Únie k EDLP) z 18. decembra 2014, EU:C:2014:2454, body 182 a 183]. V prejednávanej veci však okrem toho, že spory patriace do právomoci rozhodcovského súdu uvedeného v článku 8 BIT môžu súvisieť tak s výkladom tejto dohody, ako aj s právom Únie, možnosť predkladať tieto spory orgánu, ktorý nie je súčasťou súdneho systému Únie, je stanovená v dohode, ktorú neuzavrela Únia, ale členské štáty. Uvedený článok 8 však môže spochybníť okrem zásady vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi aj zachovanie autonómnej povahy práva zavedeného Zmluvami a zabezpečeného konaním o návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, a preto nie je v súlade so zásadou lojálnej spolupráce pripomenutou v bode 34 tohto rozsudku. Za týchto podmienok článok 8 BIT ohrozuje autonómiu práva Únie.

(pozri body 57 – 60 a výrok)